

אמנון אילוז - קופסא שחורה, 7-4
 אריאן ליטמן-כהן - מפת דרכים מסי 3 (2003) - דיפטיך, הדפס רשת, 85X50, 8-9
 אלכסנדר גרינפלד - פרנמנט - מפת מדינת ישראל, עבודת מחשב, 31,10
 קסלוג: המזכרת הישראלית החדשה 2003 - 11-30
 עידו אמין - Fascination, 13; תרומה, 14-15
 נעמי לים-מייברג - Zionist Chic, 16-17
 מירי כהני-משקל תפוח זהב, 18-19
 דנה לוי - With Love from Jerusalem, 210-211
 אדוה דרורי - מרוסות חלה צרובות, 212-213
 שירה בורר - Holy-Hobby, 214-215
 נועה חרובי - ירושלים, 216-217
 מרסלו לאובר - Special Lotto Booths from Jerusalem, 218-219
 מרים ברוק-כהן - נוף שמרעס - שכונת מנורים, סרינה רקימה, 70X103, 32
 כפר קרע - טכניקות מעורבות, 15X40, 33
 מלכית שושן, מתוך טריטוריה - קונפליקט ישראלי-פלשתינאי 34-35
 דני שרירא - ירושלים: מפת שיח 8-1967, עיתון "הארץ", קולאזש, 36-37
 ורד לוי - ירושלים-ברלין/ירושלים-אמסטרדם, קולאזש, 13X13, 38-39

Amnon Iluz - Black Box, 4-7
 Arianna Litman-Cohan - Road Maps, no. 3 (2003) - Diptych, Screen Print, 50X65, 8-9
 Alexander Greenfeld - Fragment - Map of Israel, Digital Work, 10, 31
 The New Israeli Souvenir 2003 - 11-30
 Edo Amin - Fascination, 13; Contribution, 14-15
 Naomi Lees-Malberg - Zionist Chic, 16-17
 Miri Cahani - Orange Weight, 18-19
 Dana Levy - With Love from Jerusalem, 210-211
 Adva Drori - Burnt Slices of Chala, 211-212
 Shira Borar - Holy-Hobby, 214-215
 Noa Charuvi - Jerusalem, 216-217
 Marcelo Lauber - Special Lotto Booths from Jerusalem, 218-219
 Mirjam Bruck-Cohan - Shfaram Banner - A Residential Neighborhood, Knitting, Embroidery, 103X70, 32
 Kfar Kara, Mixed Techniques, 151X40, 33
 Malkit Shoshan - from "Territoria - Israeli-Palestinian Conflict", 34-35
 Dani Shlra - Jerusalem: Discourse Map 1967-8, Haaretz Newspaper, Collage, 36-37
 Vered Levy - Jerusalem-Berlin/Jerusalem-Amsterdam, Collage, 13X13, 38-39

מערכת

עורכים: לאה מאואס, דיאנו רוטמן

מעצבים גרפיים: נמטור ווינד, סאואס האל

עורכת לשון: זהבית שטרן

הערת שוליים הוא רבעון לאמנות וספרות עכשווית היוצא לאור מטעם קבוצת האמנים SALA-MANCA. מטרה כתב-העת היא להסיס לרנע את מבסו של היחיד מן המציאות התרבותית השולטת אשר בעיני חברי המערכת אינה ברובה אלא תרבות שולית. המשימה היא להביא לחשיפה של יצירות אמנות שנוצרו הרחק מן הורמים המרכזיים הקיימים. כתב-עת זה יוצא לאור ללא מטרה רווח. ללא תמיכה ממסדית וללא פרסומות - מתוך בחירה. ניליון זה יוצא לאור הודות לשמירה מאות אנשים שקנו את הנילוון הקודם של הערת שוליים ולאמנים המשתתפים, אשר הסכימו לפרסום יצירותיהם ללא תמורה כספית.

אנו מודים מקרב לב ל: מרסלו לאובר, דבורה ביטר, אלון כהן ליכשיץ, פרס חדד ויונתן ויניצקי ורד לוי

יכפר קרע - ממרים ברוק-כהן באדיבות המשכן לאמנות עין חרוד.

(H)Erat Shulaym is an independent quarterly of contemporary art and literature published by the group of artists, SALA-MANCA. The purpose of the magazine is to temporarily shift the gaze of "the reader" from the dominant culture, which, for the group members, is mostly a marginal culture. The aim is to expose works that were conceptualized far from main existing trends. This magazine is published without any official support.

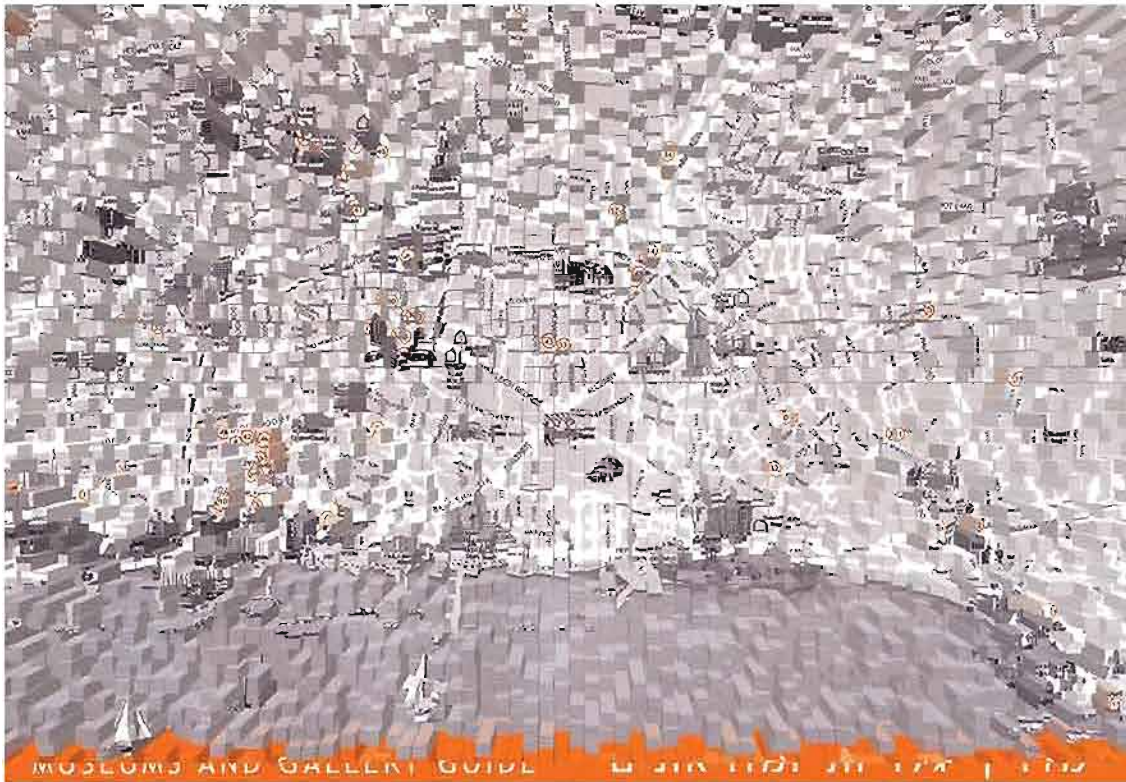
Editors: Lea Mauas, Diego Rotman

אפשר להשיג את הערת שוליים בירושלים: ב-Balance, רח' שיץ 8; קפה ביסטרו "דיגמונס", רח' עזה פינת האר"י, או דרך המערכת: 02-6244352. או דרך הדואר האלקטרוני: salamanca00@yahoo.com. בתל-אביב ב: "מוזן-פרוזה", דיזנוף 183; תולעת ספרים, מלכי ישראל 9; מוזיאון תל-אביב לאמנות.

המוענינים להשתתף בכתב-עת זה או להשיג ניליונות אחרים מוזמנים לפנות ל: SALA-MANCA : ת.ד. 24189 - ירושלים (91240) 02-6244352, 055-704307 - salamanca00@yahoo.com

©2009 כל הזכויות שמורות SALA-MANCA ולאמנים המשתתפים. המעניין להעתיק או להפיץ כתב-עת זה או קטעים ממנו בצורה או באופן כלשהו, מוזמן לבקש אישור בכתב של היוצרים ושל עורכי כתב-העת.

הערת שוליים

The Extruded Israel Art Map
 מוסכת דפוס אלקטרונית
 וקובץ נתונים על מדרג חוליות
 והמסלולים של כתב-העת ספורט, ב
 טקסט הייצור של האמנות הישראלית
 שמתוך ד"ר אביב
 עמדה על השפעת חוגגיה
 וצביקה שחר.

דבר העורכים

הגיליון הנוכחי של הערת שוליים עוסק בשאלת הייצוג: ייצוג ישראל במפות המציעות קריאה אחרת של הסריטוריה וייצוג ירושלים וישראל בסדרת מזכרות חדשות. בבסיס עבודות מיפוי קיימת תפיסה של טריטוריה, שבהקשר של מדינת ישראל הופכת תמיד לטעונה במיוחד. את העיסוק העכשווי במיפוי באמנות הישראלית ניתן להבדיר כעבודות של אי-מיפוי, מיפוי מחדש או מיפוי שכנגד, קריאה אלטרנטיבית של המקום, שונה מזו ההנמונית¹.

בגיליון הנוכחי מובאות שש עבודות, המבטאות כישות אלו למיפוי השטח הישראלי. אמנון אילוז עוסק בקשר בין הצורה החזותית של ארץ-ישראל לבין נתונים סטטיסטיים של מדינת ישראל על-ידי תרגום נתונים אלה לקופסאות שחורות על הכריז (ורשת) של מפת ארץ-ישראל. אריאן ליטמן-כהן מפרקת מפה של אזור הנמצא על קו התפר של ירושלים לשתי מפות, המציגות מיפוי שונה של האזור, מיפוי המבטא את העדרו של האחר בתודעת המקום. מרים ברוק-כהן סורגת ורוקמת מפות המבוססות על תוכניות אדריכליות, תוך יצירת מפות העוזבות את הדו-מימדיות, את האנטיקטיות, לאובייקטיביות אחרת, אישית, חושית ורכה. עבודותיה של מלכית שושן הן תרגומים טרפיים של סאמרס עכשוויים העוסקים בשאלות של נבולות ופוליטיקה של טריטוריה. דני שרירא מספה את השיח הציבורי על ירושלים בשנים 8-1987, כפי שמשחק בכתבות, בפרסומות ובמודעות אבל שפורסמו בעיתון "הארץ" באותן שנים. וורד לוי יוצרת שתי מפות דמיוניות, המשלבות את ירושלים עם שתי ערים אירופיות – יעד, חלוס, או סתירה לירושלים של היום.

במרמז הגיליון – כנוף סימבולי נפרד, קטלוג של אובייקטים – מזכרות של ירושלים ושל ישראל. העבודות שבקטלוג עוסקות בשאלה של ייצוג ושל יצירת זיכרון של מציאות מסוימת. לצורך זה הוזמנו אמנים ליצור ולעצב מחל אחר, אקטואלי, טקסט שכנגד למזכרת המצויה (וראו קטלוג).

הבחירה להציג את המזכרות, אם כי באופן סמלי, כנוף נפרד, העונה לפורמט של קטלוג, נעשתה מתוך כוונה להדגיש את דמיונו של קטלוג אמנות למזכרת ולמפה – ככונה זיכרון וכמציג מציאות מסוימת, ושללו לעתים חשיבות רבה יותר מאשר למוצג (תערוכה, אובייקט, מיצב). תועדת משמע אתה קיים². קטלוג וכתב-עת בנויים את מפת האמנות ויוצרים תודעה ותדמית של התרבות והאמנות המקומית. אם במושגים של בודריאר, המפה בונה את הטריטוריה, הרי שכתב-עת לאמנות בונה את האמנות ולכן הצורך במיפוי שכנגד ובפעולות של מיפוי מחדש.

הגיליון הנוכחי מתמקד, כעיסוק-על במדיניות בחירת המוצג וכניית הזיכרון והדמיון הקולקטיביים, מאספקט הביאוגרפי, הפוליטי והאמנותי.

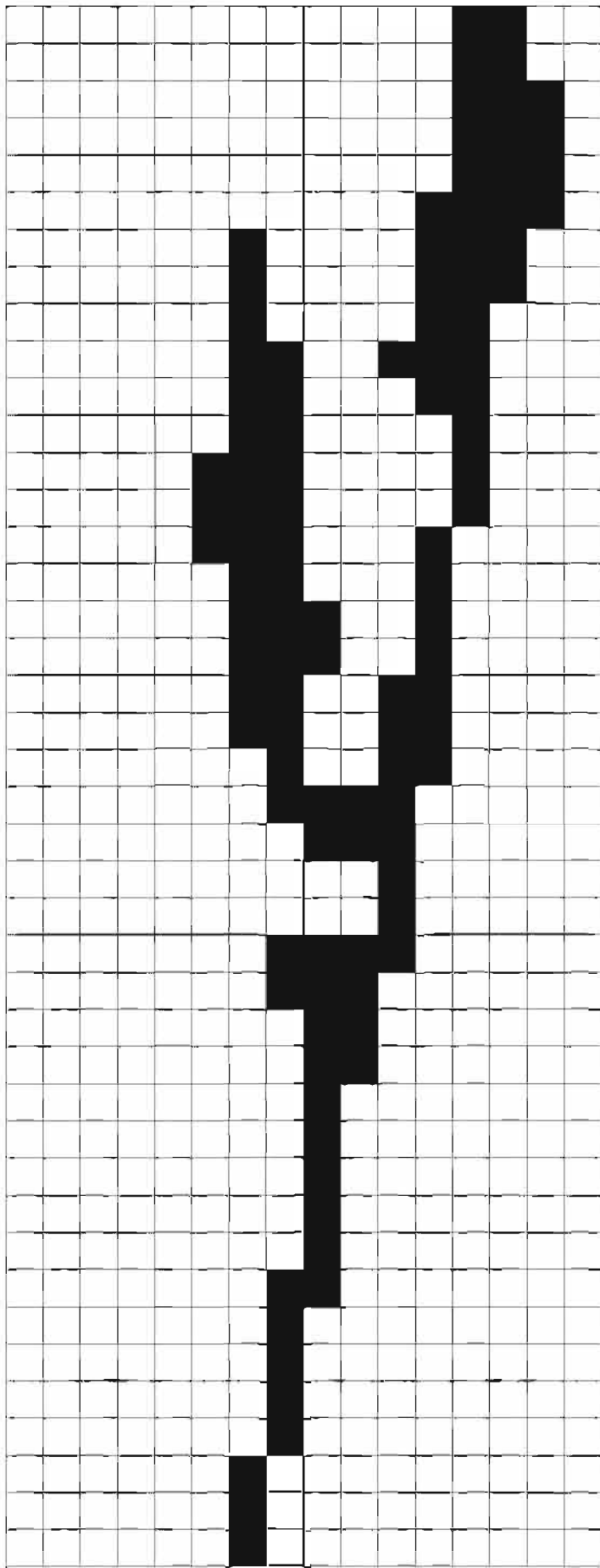
¹ על עבודות אמנות העוסקות במיפוי, נבולות, טריטוריה ועל המושגים של אי-מיפוי, מיפוי מחדש ומיפוי שכנגד ראו לדוגמה: Rogoff, I., *Terra Infracta*, 2000. על אמנים ישראלים שעסקו ועוסקים במיפוי ראו שם. ומנוח. ח... "נוף מורחב ונוף מוכתם", בתוך סמיס מסומלים, הגלריה לאמנות ע"ש אברהם כרון, אוניברסיטת בן-גוריון בבב, 2003.
² ראו: זלצה, ד, וירטואל עם ארסורח מאורח, מונטידיאן, 1974.

ארץ ישראל ומדינת ישראל הינם שני דימויים נפרדים, אך עם זאת יונקים מאותו חבל טבור. שניהם עבורי בחזקת 'קופסאות שחורות', דימויים אניגמטיים אשר קשה לקבוע עמדה מובהקת לגבי תוכנם ואמיתותם. לארץ ישראל ישנו דימוי חזותי מוכר כפי שעולה מן המפות השונות, ושאותו אנו מקבלים כמובן מאליו, בעוד שמדינת ישראל הינו דימוי רעיוני, המורכב מאוסף נתונים רב ומשתנה. עבודה זו, היא הניסיון ליצור קשר בין החזותי לרעיוני, לחבר בין הצורה (המפה) לבין נתון (נושא) לשם קבלת דימוי חדש, אשר תכליתו תרגום ויזואלי של אוסף נתונים לוקאליים, שדרכם ניתן לבנות דימוי רעיוני-חזותי ייחודי למדינת ישראל בנקודת הזמן הנוכחית. העבודה מתייחסת אך ורק לגבולותיה המדיניים של ישראל כפי שמופיעים במפה, ותחומים ע"י הגריד ולא לגבולות פיזיים או רעיוניים.

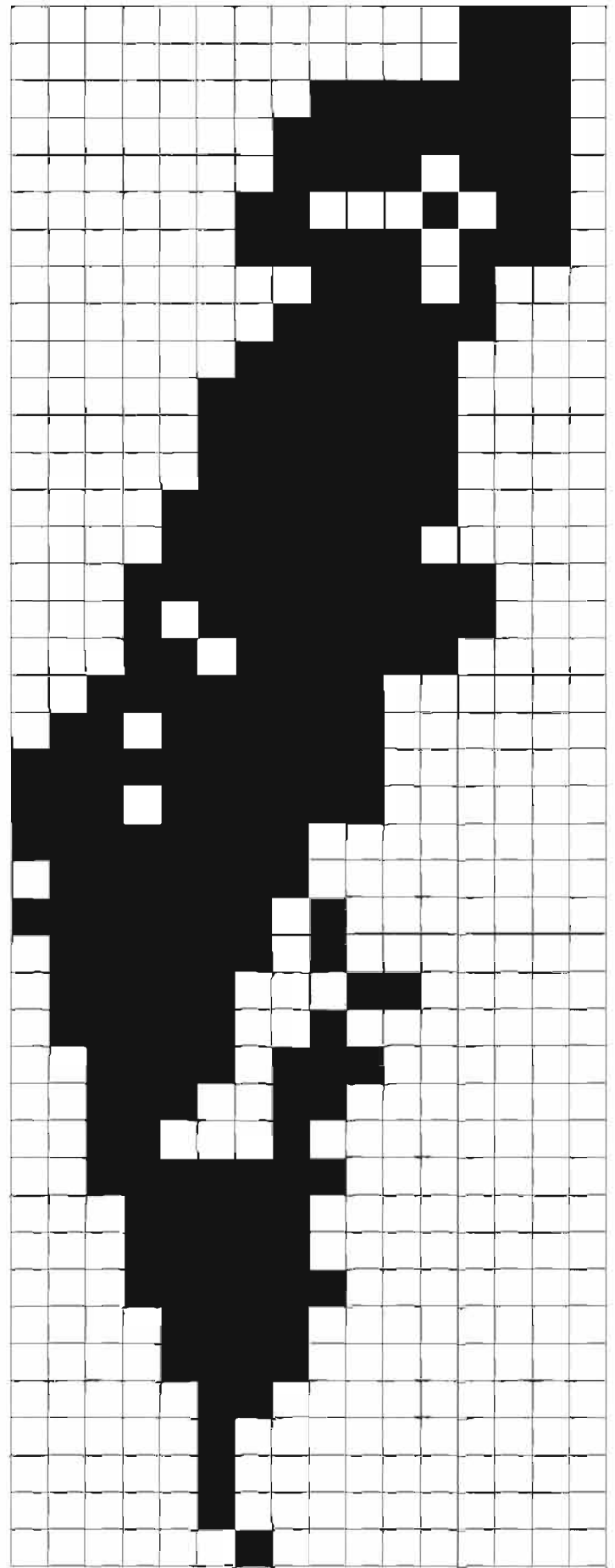
כל הנתונים המוצגים הינם אמיתיים ונאספו ממקורות מידע שונים הרלבנטיים לכל נושא ספציפי שנבדק. כמובן שישנם נושאים, שאת נתוניהם לא היה ניתן לאסוף בצינורות הפורמליים והנתונים המוצגים מתבססים על מקורת א-פורמליים.

הנושאים שנבדקו אמנם מוכרים מחיי היום יום במדינת ישראל, אך בעוד שבתודעת הפרט הם קיימים בפרוק נקודתי, כאן ישנו נסיון לחברם לביטוי חזותי ומקיף. הדימוי האבסטרקטי החדש לישראל מתקבל ע"י השחרת אזורים על גבי המפה הפיזית של ישראל בהתאם לנתון המוצג. כאן הדימוי נשאר עצמאי, מנותק ממפת ארץ ישראל.

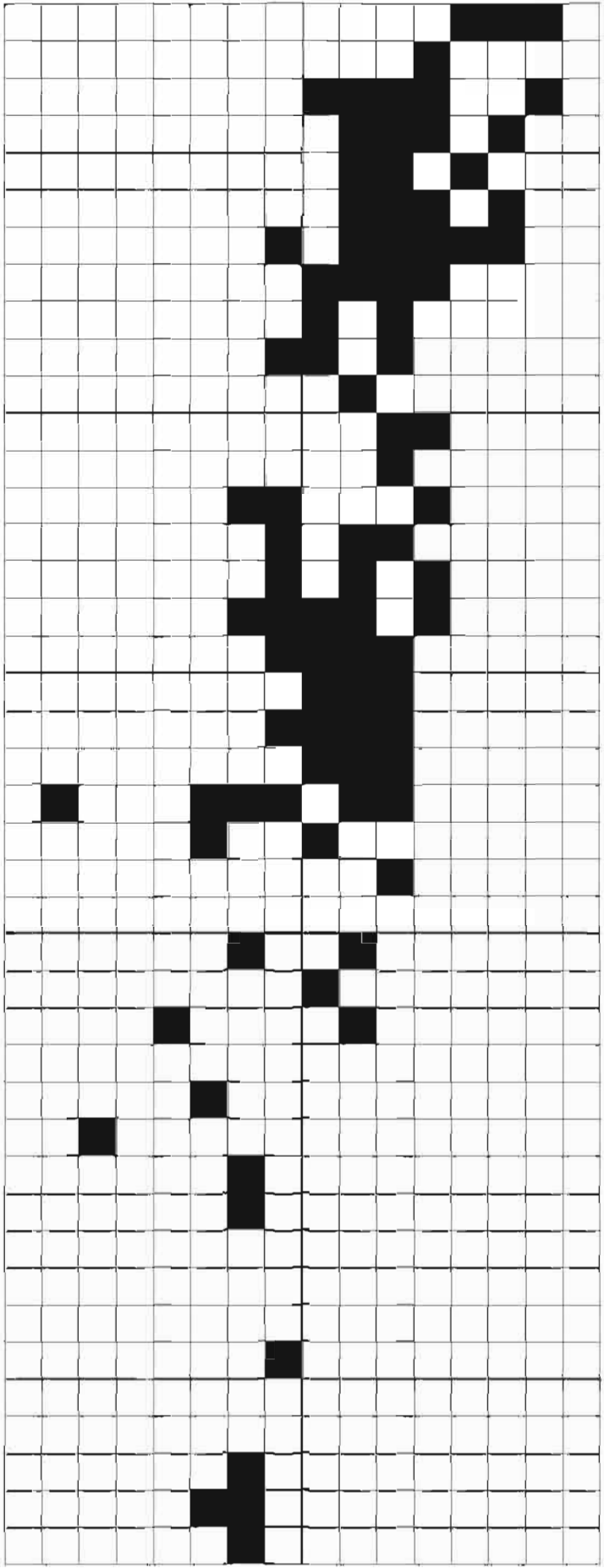
'אזור' - הינו אותו ריבוע הנוצר מהצטלבות גריד המפה, וגודלו 58 מ"מ על המפה ו-10 קמ"ר בשטח בפועל. השחרתו של אזור כזה נעשתה כאשר מופיע באזור זה (ולא משנה המינון) הנתון הנבדק.

אזורים בהם ישנם ריכוזי חסידות בעונת הנדידה.
על פי נתוני המרכז הישראלי לצפרות.

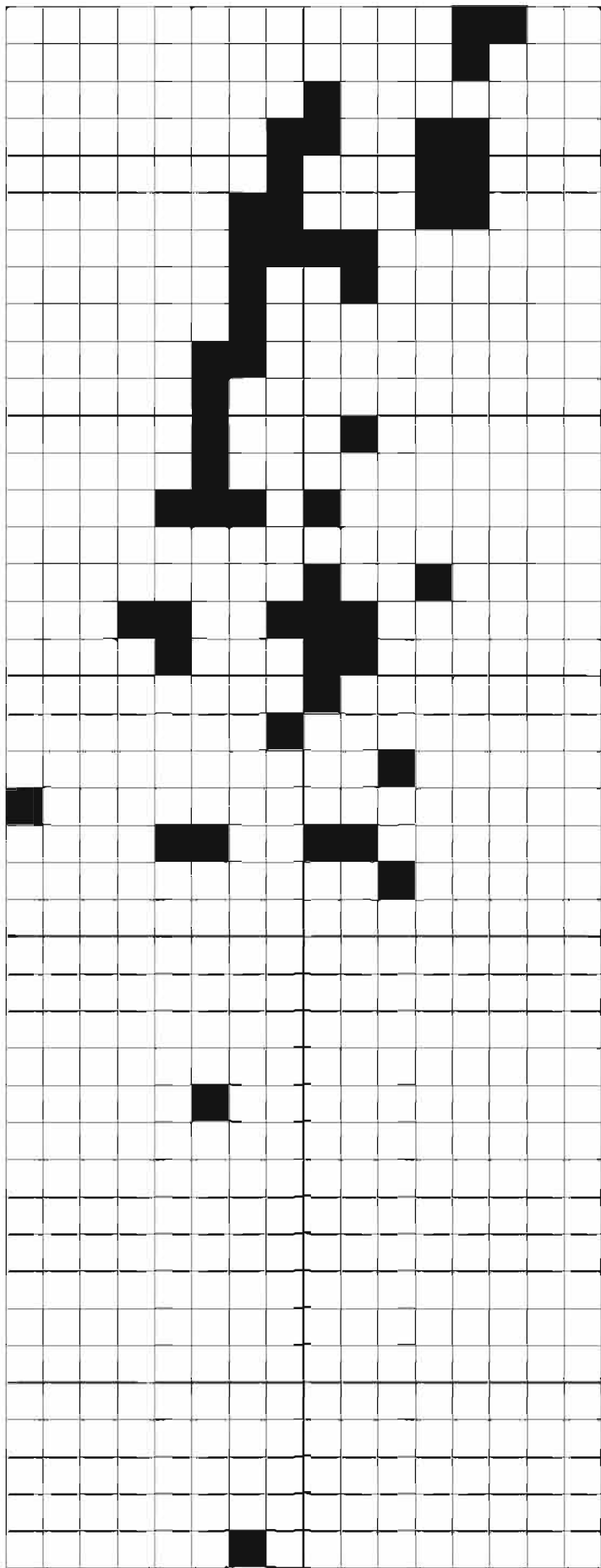

אזורי שטחי אש ואזורים בהם יש נוכחות צה"לית
קבועה מעל 5 חיילים (מחסומים, בסיסים וכ"ו).
על פי מידע שנאסף מהחברה להכנת הטבע ועל סמך מקורות
מידע אנושיים, ונסיעות ברחבי הארץ.

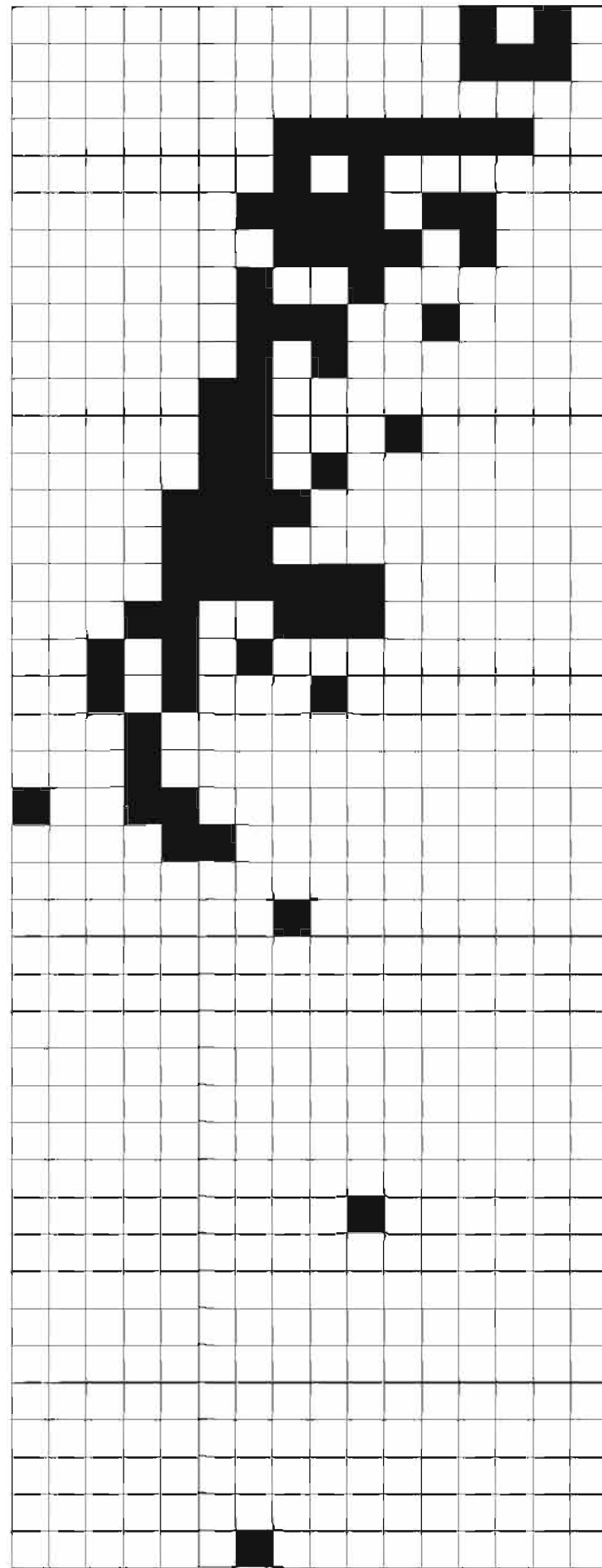

אזורים בהם קיימים מצפי נוף.

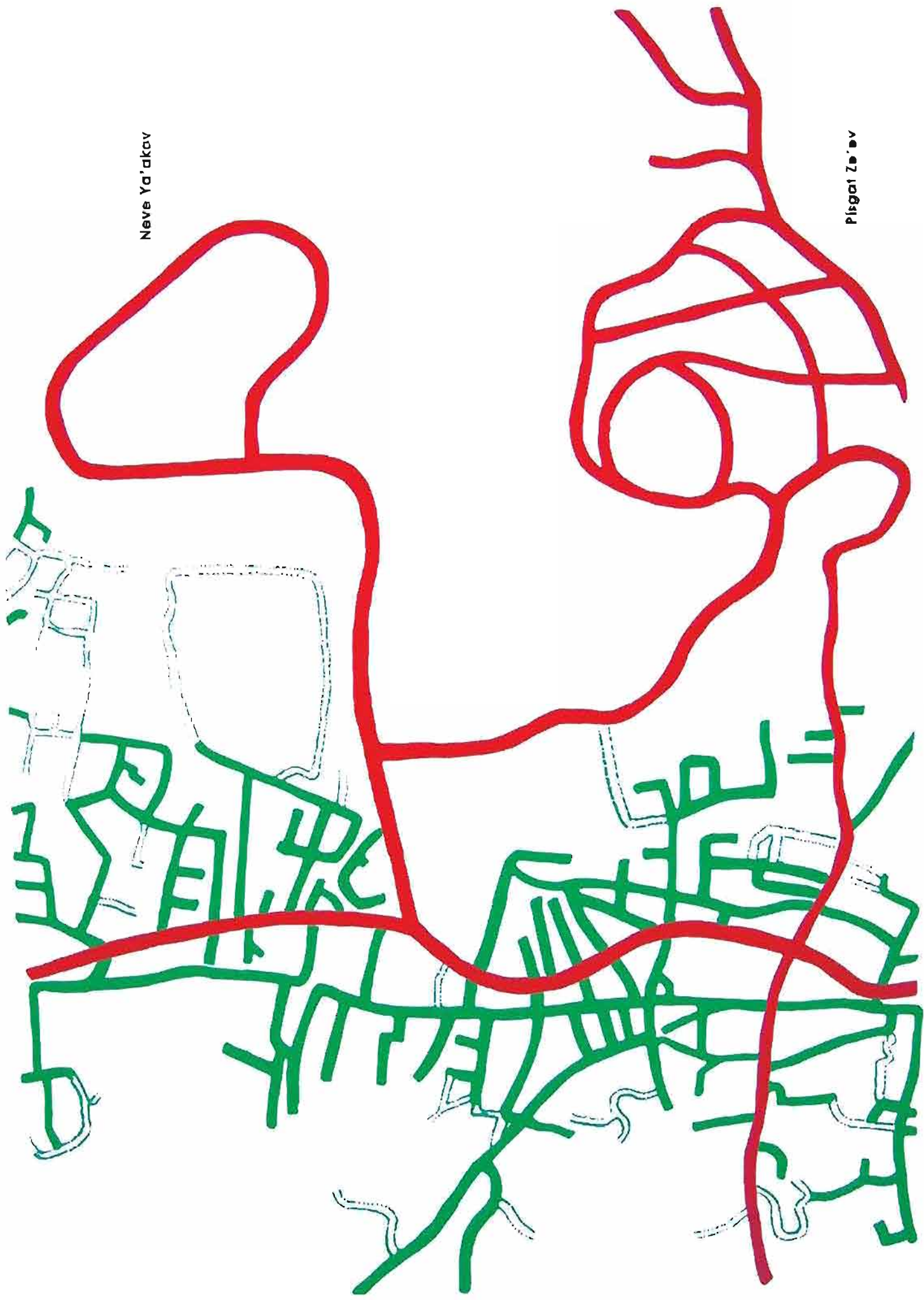
על פי נתוני המרכז למיפוי ישראל.

אזורים בהם יש בתי מלון או בתי הארחה.
החברים באיגוד בתי המלון - לא כולל לינה כפרית.
על פי נתוני משרד התיירות, המתפרסמים על גבי מפות טיול ותיור.

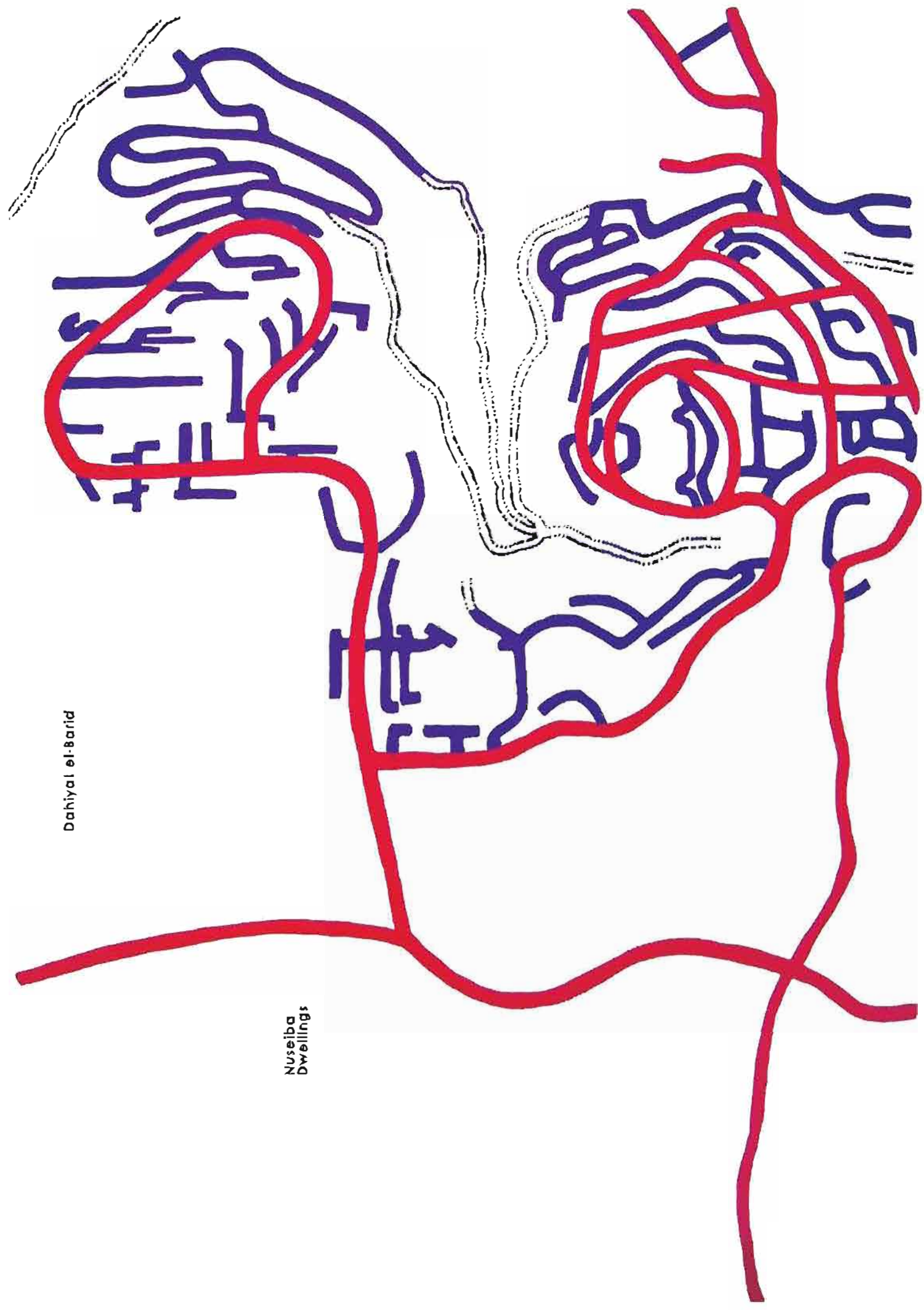

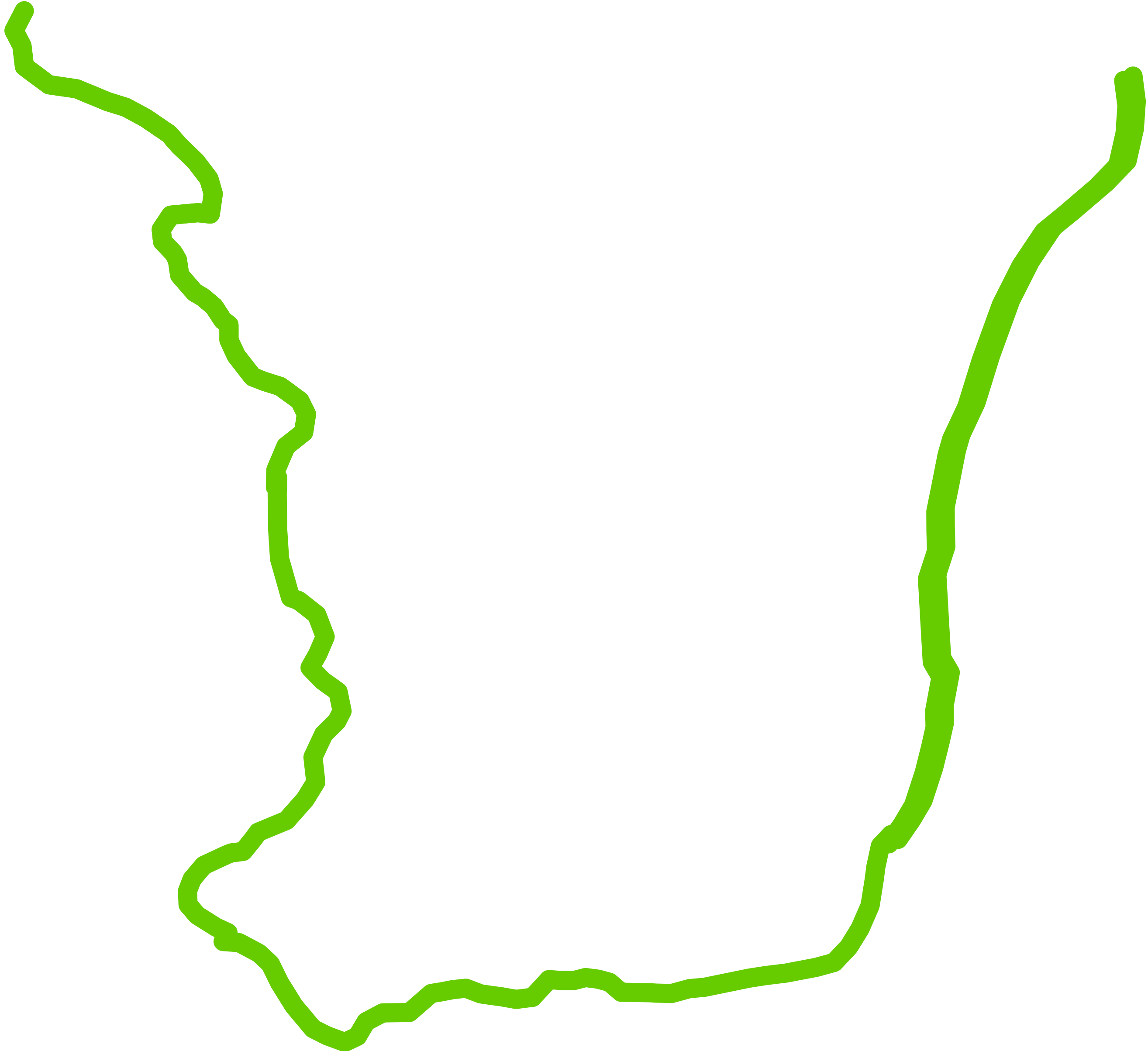
אזורים בהם ישנו ריכוז של תושבים ערבים.
על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

Neve Ya'akov

Pisgat Ze'ev

המזכרת הישראלית החדשה 2003

עידו אמין, שירה בורר, אדוה דרורי, נועה חרובי, מירי כהני, מרסלו לאוכר, דנה לוי, נעמי ליס-מייברג

פ ת ח ד ב ר

"It's nice to work with tourists and very important to show them the beautiful side of Israel",
(מוכרת מחנות "מזכית", מתוך המאמר של שנהב-קלר)

מזכרת היא אובייקט שתפקידו לשמש ייצוג וזיכרון למקום, לאובייקט (בניין, פסל, יצירת אמנות וכו'), למאורע, או לקבוצה אתנית או תרבותית. היא נוצרת עבור קהל שהוא לרוב בן לתרבות אחרת ובעל תפיסה אסתטית שונה מזו של מייצר המזכרת.¹ המזכרת היא אחת הדרכים לקידוש המזכר, להגדרתו כיעד לעלייה לרגל. היא זיכרון של הביקור ההוא, של המפגש ההוא.

מזכרות הן סממנים תרבותיים ואידיאולוגיים. הן בעלות כוח רב בהבניית הייצוג והזיכרון של המוזכר אצל המבקר. מטרת המזכרת היא ליצור זיכרון 'נעים' של המוצג ולהנציחו. המזכרת מטבעה אינה ביקורתית, אך יש ברשותה הכוח להביא לשינוי תדמית המוזכר ויחס המבקר, ואפילו הקבוצה המייצרת, כלפיו?²

המזכרת מעבירה מסרים תרבותיים, לאומיים, דתיים ו/או אסתטיים, המדגישים את הייחודי של התרבות או האובייקט המוצגים לפי המייצר (או המשווק). המזכרת יכולה להיות גם אמצעי לחיזוק או להסתרה של זרמים אידיאולוגיים שונים והדרך בה הם תופסים את המקום.

המזכרת היא אובייקט של אמנות התיירות. היא מיועדת לשוק התיירות, שלו כללים משלו. המזכרת תנסה להתאים לטעם, למטרות ולכוח הרכישה של התייר. בהתאם נוצרות מזכרות שונות העונות לקבוצות הרבות שבאוכלוסיית התיירים, מטי-שירטס מודפסות עד תכשיטי זהב, מגלויית בשקל עד שטיחים יקרי ערך. עם זאת, אמנות התיירות נוטה לרוב לסטנדרטיזציה, במיוחד כשהיא נוצרת לשוק הממונים, לכן מאופיינת המזכרת בפישוט המוטיבים והעיצוב.³

ציירים, צלמים, מעצבים גרפיים, מעצבי אופנה ואמנים פלסטיים הוזמנו על-ידי הערת שוליים ליצור ולהציג עבודות היוצרות דיאלוג עם שפת המזכרות. יחד הן יוצרות קטלוג של "המזכרת הישראלית החדשה".

עיצוב של מזכרת ישראלית חדשה הוא גם אקט של שינוי של תדמית המוזכר. הוא משקף תהליך חברתי של שינוי במדיניות, בתפיסת העולם, במטרות וביחסי הכוח, שאינם באים לידי ביטוי במזכרת הישראלית המצויה. אם המזכרת היא טקסט תרבותי,⁴ המזכרות שבקטלוג זה הן הטקסט שכנגד, טקסט מוסתר על ידי המזכרת הקיימת. העיסוק במיתוס, בסמל, באובייקט ובמקום הישראלי מנקודת מבט עכשווית, אמנותית וביקורתית, מבנה זיכרון אחר של מקום ותקופה.

בקטלוג עבודות העוסקות בהיבטים שונים בהבניית התדמית והזיכרון המקומיים והארציים. יש בהן הנוגעות בשינוי הדימוי הארכיטקטוני של העיר – כמו עבודתה של נועה חרובי, המציירת ציורי נוף השוברים את הדימוי האידילי והרומנטי של המזכרת הישראלית המצויירת, תוך הפיכתם של בית-צפפא ותלפיות לחלק מייצוגה של ירושלים. עבודה שנייה בנושא היא זו של מרסלו לאובר, הממפה את בעקבות הדוכנים החדשים וה"מחוסנים" של הלוטו את המקומות הנתפשים כחשובים במיוחד לפינועי טרור. כרזת מתקני הלוטו המחוזקים מתחרה עם הכרזה הקלאסית של דלתות וחלונות ירושלמיים על עיצוב הדימוי של העיר. שלוש עבודות עוסקות במיתוסים ובסמלים ישראליים: מירי כהני מפרקת באופן פיזי את סמל התפוז. התפוז, העשוי מקרמיקה, נמכר בשברים ועל הקונה לבנותו מחדש (עם אפשרות הרכבת אובייקט אחר); אדוה דרורי צורבת סמלים לאומיים על פרוסות חלה; נעמי ליס-מייברג מוכרת מחדש את המיתוסים הישנים, מודפסים על פריטי לבוש אופנתיים. עבודתו של עידו אמין עושה שימוש באייקונים לאומיים קלאסיים, כדי לפרקם ולבנותם מחדש על שטיחי קיר קטיפתיים. דנה לוי מציגה סדרת גלויות המציגות תדמית אחרת מתושבי מזרח ירושלים מזו השלטת במדיה. שירה בורר מציגה מפת-כובע של ירושלים, בו הגבולות נתפרים על ידי קוניה, התופרים את הגבול, והחובשים את ירושלים בהתאם לגבולות הרצויים ולמידות הראש.

¹ראו: Grabum, N. H., "Ethnic and Tourist Arts - Cultural Expressions from the Fourth World", 1976
²ראו: שילה וכהן בתוך: Cohen, E., "Introduction: Investigating Tourist Arts", Annual of Tourism Research, Vol.20, pp. 1-8, 1993

³ראו שם
⁴ראו: Shenhav-Keller, S., "The Israeli Souvenir", id., pp.182-196

Fascination - 216x140 סמ' - ע'דו אמ'ן

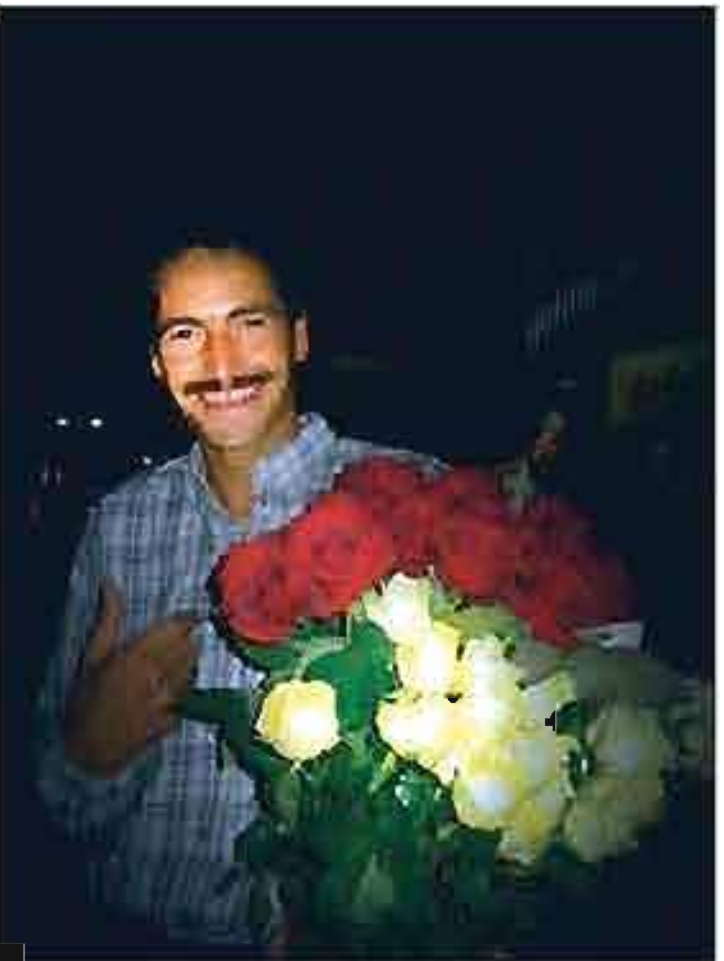

משקל תפוח זהב - משחק הרכבה

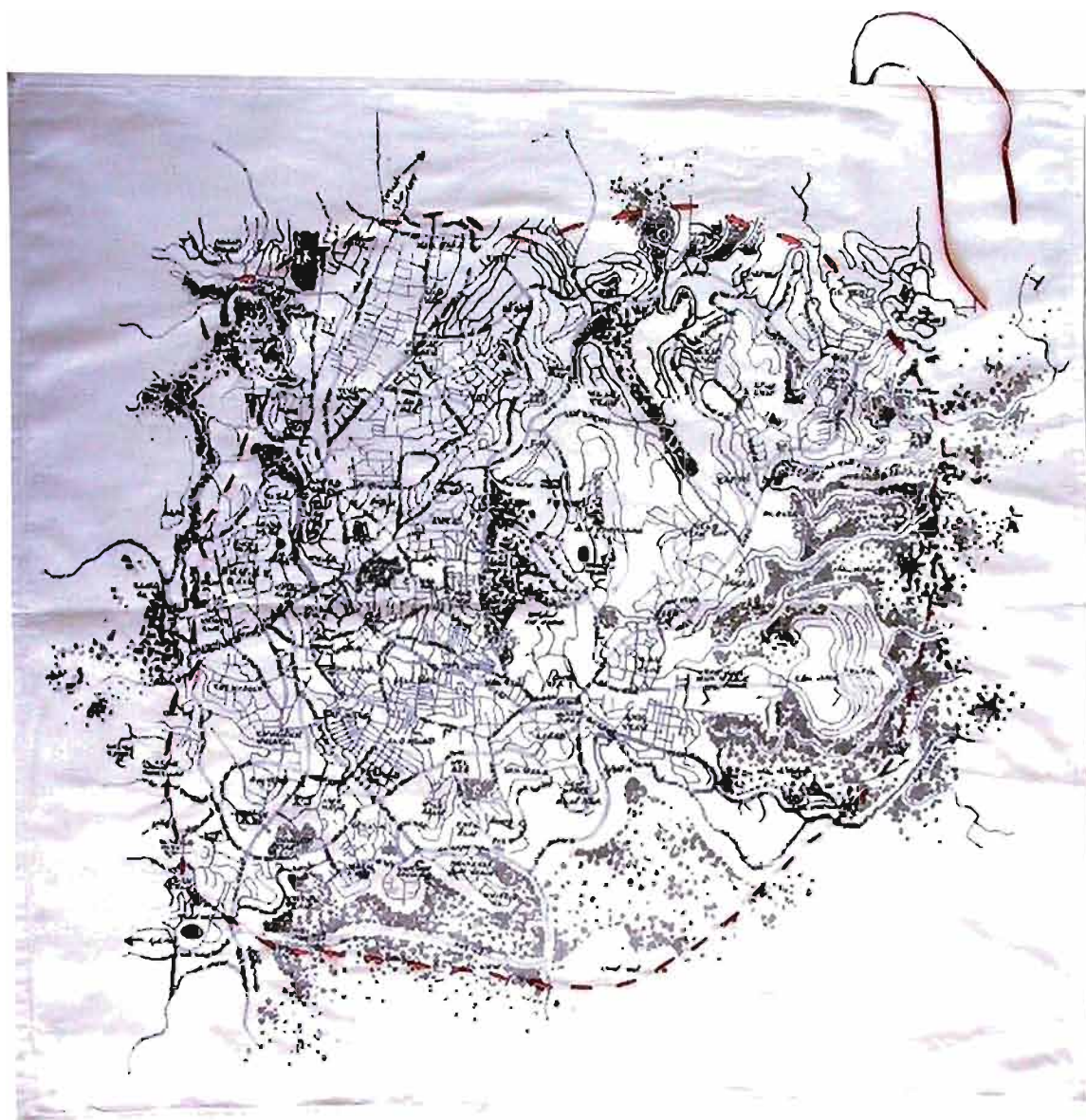

תפוז להרכבה מקרמיקה ארץ-ישראלית

ערקה: מפת ירושלים מבד כותנה, חוט אדום וסחט
 יש למתור את הנבול הרצוי, ולקבץ את הבד סביב הנבול
 ולהתאים את אורך החוט למידת הראשו

ש י ר ה ב ו ר ר

בית צמחא

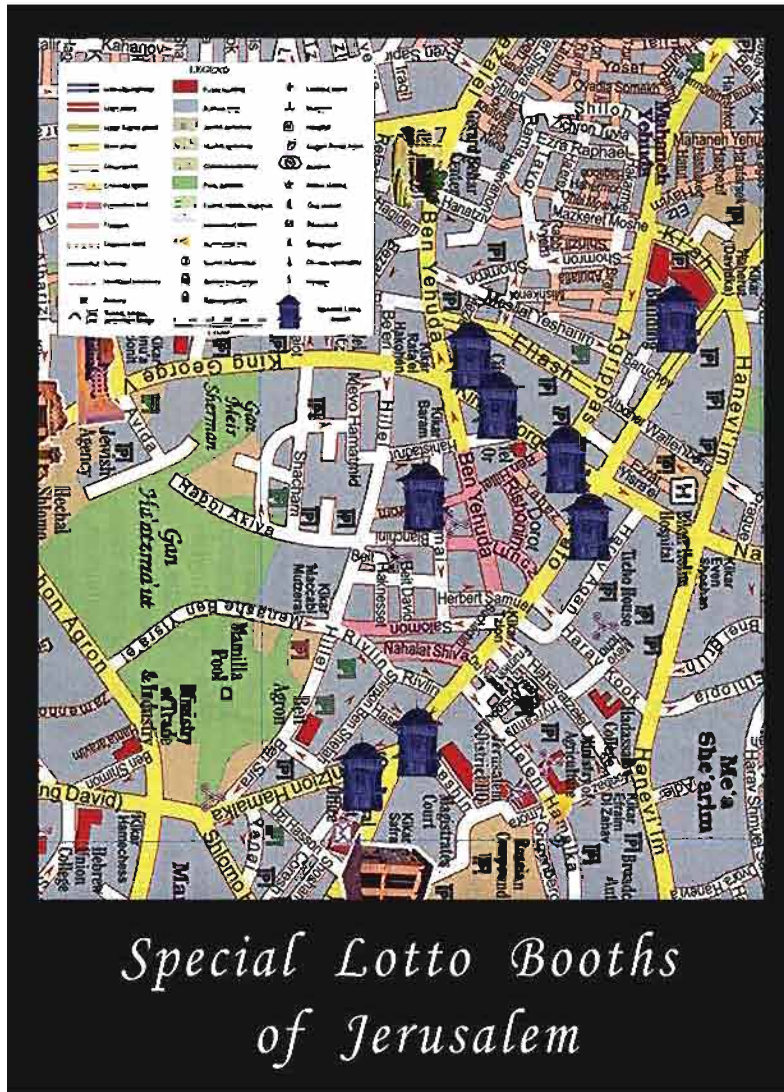

דרך משה ברעם

חלפיות

*Special Lotto Booths
of Jerusalem*

בלויה - 18x30
 בלוית ישראל - בסדרת בלויות של 8 דוכני לוטו שעוצבו
 במיוחד לירושלים, ומוצגים באזורים הנחשבים לחשובים
 במיוחד לפינועי טור.
 (ראה פוסטר)
 כוסטר - 60x40 <<<

*Special
Lotto
Booths
of
Jerusalem*

A map of Israel is formed by a dense mosaic of small, irregular tiles in two colors: a vibrant red and a muted, earthy green. The tiles are scattered across the white background, with some tiles extending beyond the main map shape, creating a sense of movement and texture. The overall effect is that of a shattered or fragmented map, where the individual pieces represent different parts of the country.

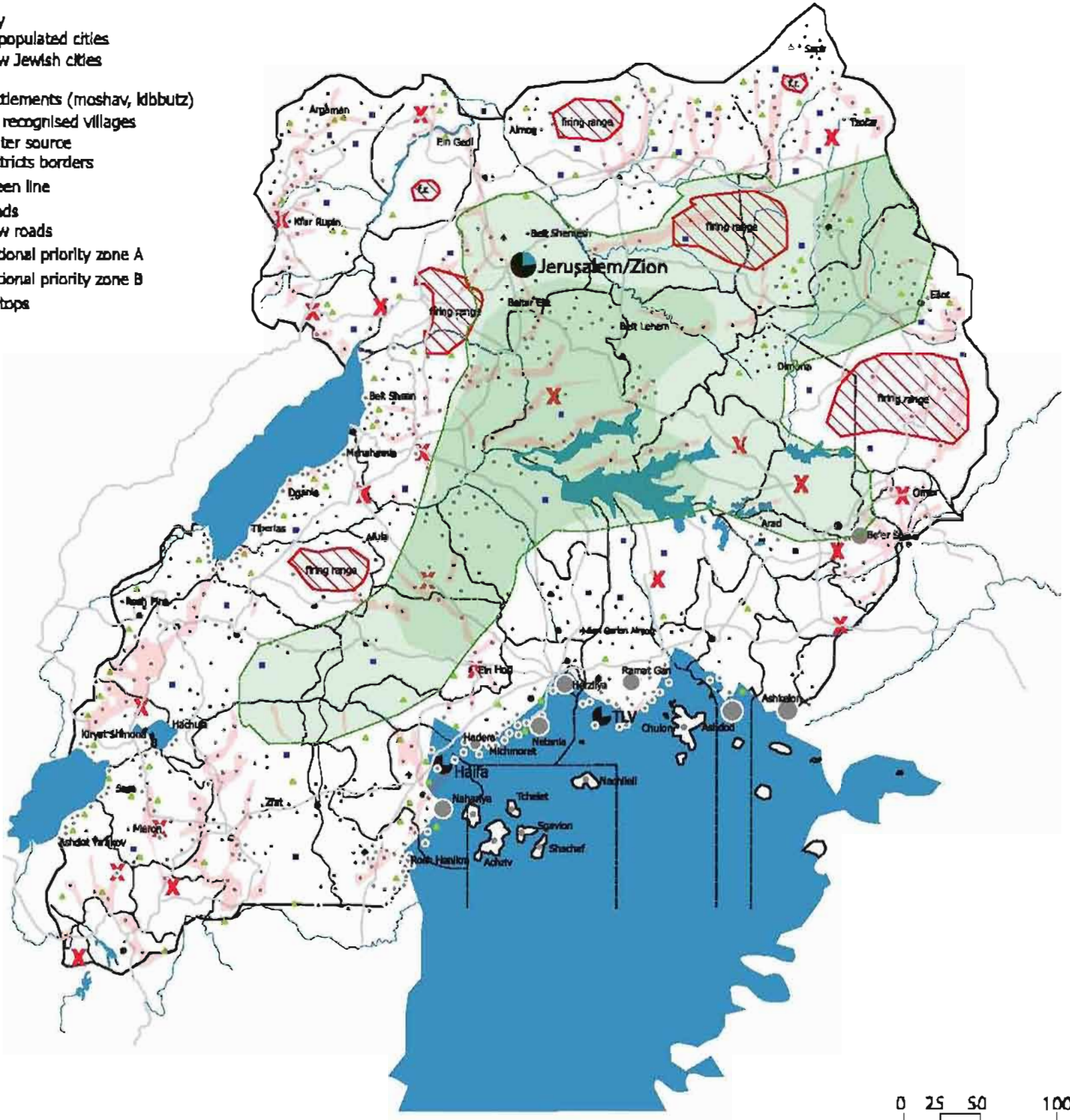
the new israeli souvenir

Edo Amin, Adva Drori, Miri Cahani,
Marcelo Lauber, Naomi Lees-
Maiberg, Dana Levy, Shira Borer,
Noa Charuvi

- city
- ✘ depopulated cities
- new Jewish cities
- ▲ settlements (moshav, kibbutz)
- un recognised villages
- water source
- districts borders
- green line
- roads
- new roads
- national priority zone A
- national priority zone B
- hilltops

התפתחות של נבולות היישוב היהודי 1040 לפנה"ס - 2002 אח"ם

חברו כרפי של פרנמנס מחץ מאמרו של עידו אמין, "ושבו בנים לבבלם - מקומה של ממלכת יהודה בהתפתחותם של נבולות ישראל", קטלוג של הביתן הישראלי בביאנלה לארכיטקטורה, ונציה, 2002.

מלכות שושן

מתוך המאמר "הארץ הלא-מובטחת" של מלכות שושן תפישת הטריטוריה הישראלית מבוססת על החוק הקולוניאליסטי של צבירת שליטה על האדמה. תפישת הטריטוריה היהודית (יט"א) נולדה לפני כמאה שנה והאמינה בהקמת מולדת בכל מקום שהוא. השילוב של שתי התפישות יוצרות מפה חדשה: מה אם ישראל הייתה מוקמת בשטח אחר?

¹ יט"א - "הארצון הטריטוריאליסטי היהודי" הוקם כתוצאה מאיחודם של קבוצות שונות שתמכו בהצעת הרצל על הקמת מדינה יהודית באונגדה (1903-1905). לאחר דחיית הפרוייקט התיישבות במזרח אמריקה על-ידי הקונגרס הציוני השביעי נחום טירקין וישראל זנגויל פרשו מן ההסתדרות הציונית וקראו לכנס אלטרנטיבי שימשיך עם תכנית אונגדה. השאיפה המרכזית של הטריטוריאליסטים הייתה למצוא טריטוריה בה יוכלו היהודים הנאלצים להגר, לחיות חיים אוטונומיים.

היהללונו חיפה

מכת שיח 8-1967 - דני שרירא

הם טובים יותר!

בישיבה באו"ם זכרים

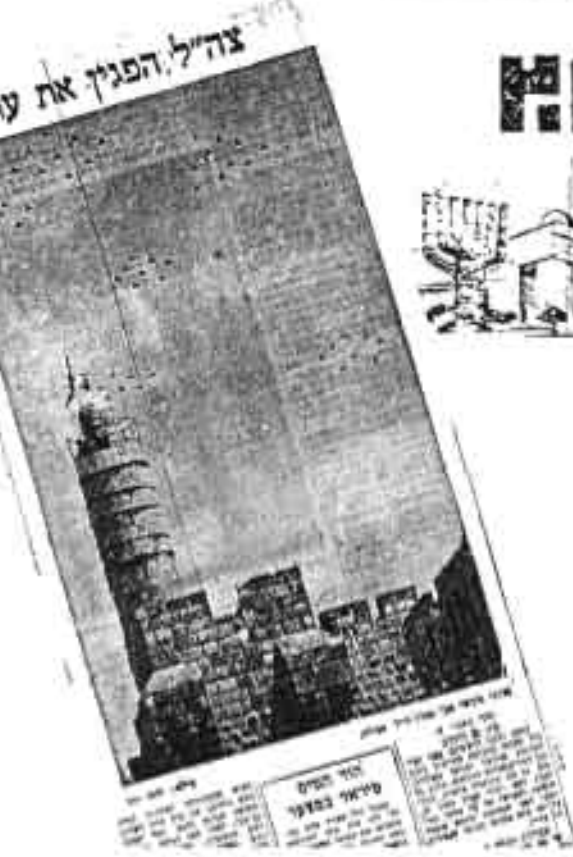
אקוק מדינת ישראל

מגדלים מוד הכנסת

המגדלים החדשים של הכנסת הם יצירתו של האדריכל הישראלי המפורסם, אריק סולומון ז'קובסון. המגדלים יבנו ברחוב המלך דוד, ליד בניין הכנסת הישן. המגדלים יכילו את כל חדרי המשרד של הכנסת, ויהיו מודרניים ונוחים לשימוש. המגדלים יבנו על ידי חברת הבנייה 'המגדלים', שהקימה אריק סולומון ז'קובסון. המגדלים יבנו במסגרת תוכנית ה'מגדלים' של משרד התכנון והבנייה. המגדלים יבנו על ידי חברת הבנייה 'המגדלים', שהקימה אריק סולומון ז'קובסון.

המגדלים החדשים של הכנסת הם יצירתו של האדריכל הישראלי המפורסם, אריק סולומון ז'קובסון. המגדלים יבנו ברחוב המלך דוד, ליד בניין הכנסת הישן. המגדלים יכילו את כל חדרי המשרד של הכנסת, ויהיו מודרניים ונוחים לשימוש. המגדלים יבנו על ידי חברת הבנייה 'המגדלים', שהקימה אריק סולומון ז'קובסון.

צה"ל הפגין את עוצמתו במצעד בבירה

העירייה לא תפתח בתיקה"ס
במזרח הבירה ב-1 בספטמבר
מאת עדי בנימין, סניף 'הארץ' ביישוב

ספורט הארץ

מאבק איתנים בין

הערים מוכרים את הרצל

המלחמה הבאה

המלחמה הבאה

אוטאז-ט.א.ל.ה

המכתב הישן
בגלל המצוקה

המכתב הישן
בגלל המצוקה

קלנוע אל קודם
יחסת כיום ה

י ר ו ש ל י מ - ב ר ל י ן

